

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 7.—Núm. 327.—Dissapte 17 de Novembre de 1906

PORTAVEU DE LA ASSOCIACIÓ CATALANISTA Y DEL CENTRE NACIONALISTA CATALÀ

Lo modern feudalisme

Tot lo sistema polítich espanyol es una comèdia que fària riure si no fossin les tristes conseqüències que'n pateix la nostra vida colectiva. No tenim una sola institució que sigui realment lo que aparença, lo que hauria d'esser. Mentre les institucions polítiques dels altres pobles anaven evolucionant, modificantse y perfeccionantse, les nostres han permanegut estacionaries, petrificades en un moment de la llur evolució. Lo temps, les teories, han passat per demunt d'elles sense deixarhi rastre. Totes les mudances polítiques, tots los nostres moviments revolucionaris, han sigut purament de forma. Hem mudat lo nom de les coses, sense modificar en lo més mínim la llur essència. Així avuy dia, malgrat totes les aparençances de modernitat, lo nostre regimient polítich es en lo fons perfectament mitigual.

Vivim encara en plè feudalisme. Lo nostre sistema parlamentari es en últim terme una organització feudal. L'única diferència entre'l feudalisme present y l'èpoques passades, consisteix en que no tenim com a senyors nobles baròns cerclecs de ferro, la llansa al puny y la forca alsada en les terres del domini senyorial. Avuy los nostres senyors se diuen pares de la patria, se diuen cacichs y caciquets, feudataris los uns dels altres en un encaixament que arriba fins al minúscul falsificador d'eleccions, de l'últim recó de montanya.

Y aquests senyors feudals, encara que no'n tinguin lo nom, no deixen de tenir y d'exercir l'omnipotent poder dels de èpoques llunyanes. Llur senyoríu es una cosa real y positiva. Disposan com los plau de la vida y l'hisenda dels vassalls sotmesos a llur domini. Cert que no'ls confisquen los bens directament, ni'ls pengen d'un marlet de les torres senyorials, ni'ls torturen en los foscos soterranis de llurs castells, com los antichs baròns cerclecs de ferro; però fan perseguir per una justicia tota a llur devoció, fan arruinar pel fisch, fan massegar pels poderosos engranatges de l'espiedienteig a tot aquell que's revolta contra'l vassallatge que volen imposarli.

Aquesta es la realitat, que recobreix d'un lleuger vernís modern la mentida parlamentaria. Y es natural que sigui així. Allí hont no existeix l'orgue que ha de complir una determinada funció, es inútil decretar que la funció's realisi. Si no's crea abans l'organisme indispensable, los orgues ja existents lo substitueixen y'l resultat es contrari al que s'esperava. Això ha passat aquí ab lo parlamentarisme. Com pot esser real l'intervenció de la voluntat del poble en lo govern de l'Estat, allí hont lo poble no té voluntat, allí hont lo poble, políticament, es una cosa amorfa, sense vitalitat de cap mena? Per això los polítichs d'ofici han pogut substuir aquesta voluntat absenta per la llur voluntat, entronisant aquest modern feudalisme, institució viva sota les institucions purament de forma del nostre sistema polítich, poder efectiu sota les altres aparençances de poder consignades en la llei fonamental de l'Estat, que lliga's misteris ab l'últim cacich de l'últim recó de montanya.

L'única manera d'acabar lo present estat de coses, es crear l'orgue que manca, pera que sigui normal la marxa de la màquina política. Una revolució en la forma com la majoria entén les revolucions, no fóra de cap utilitat práctica. No serviria sinó pera cambiar de senyors, sense que pogués treurens de l'actual servitud. La revolució l'hem de fer abans en l'espiritu, en la conciencia de la massa. Hem de despertar lo poble que dorm. Hem de fer interessar per la cosa pública. Hem

de fer naixer en ell la voluntat d'intervenir en lo govern de l'Estat. Hem de crear aquesta cosa viventa que se'n diu l'opinió, arrancantlo de la seva resignada indiferència. Y allavors, sols allavors, serà feconda en resultats aquella altra revolució que escombra tota la gangrena dels polítics actuals.

Aquests, per instant, lo veuen prou lo perill. Llurs anatemes, llurs furioses embestides, no són contra aquells que prediquen la revolució de pronunciaments y de borricades. Saben prou que ara comara aquesta revolució no es possible; saben prou que, malgrat pogués durse a terme, no fària més que mudar lo nom de les coses sense modificar en lo essencial llur manera d'esser; saben prou que, després de feta semblant revolució, podríen continuar baix una altra forma llur actual feudalisme. En canvi, mirèu com ataqueu furiosament la Solidaritat catalana. Es que veuen en ella'l comensament d'aquella altra revolució somorta que furga en los esperits, que desvetlla les conciencies, que d'una supersposició de individus disgregats, indiferents, passius, desconfiant de llurs forces individuals, ne fa una cosa viva, una cosa orgànica, un poble que vol y sab lo que vol, que té conciencia de la seva forsa colectiva.

Contra aquesta mansa revolució, contra aquest desvetllament de l'esperit públic, los moderns senyors feudals del parlamentarisme no tenen defensa. Tot lo llur poder los vé de la passivitat, de l'indiferència de la massa. Són poderosos perquè han sabut substituir ab una ficció una de les rodes del sistema polítich actual, la voluntat del poble, que no tenia voluntat. Però'l dia que aquest se desvetlli, lo dia que tingui plena consciència de lo que es y de la funció que li pertoca, lo dia que prengui son lloc en lo govern de la cosa pública, tot aquest poderiu dels baròns feudals del caciquisme, tot aquest poderiu que tant formidable sembla, se'n vindrà al sòl com un castell de cartes.

J. MAS Y ROURA.

CARTA D'ALGUER

Si quant a lluny de vusaltrus de la persona, acustat pera sempre am l'ànima, no puch fer de mancu d'escriure les mieus impresions reportades de l'hermosa Barcelona. De tot aquell mon ont se reconcentren les mes diferentes formes de vida, ma que se saben compendre en una frutalana comú, aspirant a la conquesta dels més als ideals, d'ont munta'l premít llarc, expansiu, d'una vida operosa que s'allarga com un riu che ixi fora de son llit, y ont tot es regulat de la sublim armonia del pensament dels farts.

Y dels palau dels que s'alsen al cel superb, els monuments grandiosus que han immortalat genis, les vistes pintoresques alluminades com tramonts flamants, els parcs yls giardins florents y flutuans com el mar, els panorames bells y encantevuls com surrisus d'aurora: en tot l'ànima se senteix allunyar de les mundanes coses y librarse a regions més pures, alhora's pensa que la civilitat avansa a passos de gegant pel camí del avenir, que cada cosa es fruit del pensament de l'oma, de la seva energia, de la seva forsa.

Jo no me pareixeva astranger entre aquella gent que no havia mai conegit, y això palqué jo portava l'aspirit de la mia petita patria a la patria gran antiga, y això palqué a lluny la mia muller yls meus fills yls meus parents parlaven la mateixa llengua del lloc ont era y me pareixeva que en cada noi graciós que ancontrau nels carreys valés sil meu petit fill. Altres vegades me enteneva quasi aspinyat d'una ma invisible y estrinxala entre'l brassus y besaru y diure:—Saps, an allí débaix, a

lluny, hi ha un noi com tu, bo com tu, que parla com tu y es mon fill: ma la comossió me vinciva y tratonejava un llong suspir.

Ah! menester a l'anrende an aquella terra l'amor de patria en els aspirits ardents y com esultava en la boca de mil homes nobles y forts: menester sentir d'esser trasportat d'aquella corrent d'idees que afascinaven, amaliaven, feien pensar, feien vibrar les cordes del cor, enduits de tota la magnificència del pensament; menester, entrene, entrar en l'aspirit d'aquella gent franca lleial, forta, que en la ment t'esculpida la veritat y en l'ànima l'amor comú y la fe ardent per la patria antiga y la del avenir.

Y jo que portava nel cor l'aspirit de la mia petita patria, sentiva que també ells gosaven nel pensar que en un roconet de terra de la nostra bella Italia rasunava'l mateix llenguatge y era jo germá seu en el pensament y en el cor, y com a tal he vivit entre ells.

Per això aprofit aquests fatles pera rengraciar de totes maneres als generosos catalans lo modo gentil, l'ospitalitat y la cortesia que m'han usat tots indistintament. Ses paraules afectuosos, els seus saluts y els seus recorts, jo's rengracie publicament.

JOAN PALOMBA.

L'Alguer, novembre de 1906.

Document històrich

PROPOSICIÓ DE PERE'L CEREMONIÓS A LES CORTS DE MONTÇÓ DE 1832

«Ecce adsum quia vocasti me». *Primo Regum*, tercio capítulu.

A tot poble és degut y pot demanar a son príncep y senyor la sua presencia pera tres coses. La primera, pera demanar gracies y llibertats. La segona, pera demanar justicia y igualtats. La terça, pera defendre llurs llocs y heretats.

Diem, primerament, que a tot poble és degut y pot demanar a son príncep o senyor gracies y llibertats; y que així ho puguen fer, havemne exemple *III Regum*, *XIIº capítulu*, hon se llegeix que, mort el rey Salomó, les xii tribus de Israel s'ajustaren, en Sichem, pera tal que coronassen Roboam, fill de Salomó, en Rey qui regnàs après d'ell. Y demanarenli gracies y privilegis dient: Ton pare, Salomó, quan vivia, posà grans questes y cárrechs sobre nosaltres, qui aquells no podem soportar; perque, plàciat que'ls nos vulles minvar. Y el Rey els respongué ço que li plach. Y per çò, com no es nostra materia sinó'l demanar de la gracia que li demanaren, la resposta deixam. Apar, donchs, que al poble és degut y pot demanar gracies y llibertats a son príncep y senyor.

Dèjem segonament que a tot poble és degut y pot demanar a son príncep y senyor, justicia y igualtats; y així ho legim *Hester VIIº capítulu*, ahont diu que Aaman, que era príncep y cap de la cavalleria del rey Assuer y del Concill, y havia gran enveja als juhèus, volentse venjar d'ells, tractà—ab falses lletres, sellades ab l'anell del Rey que regnava sobre *cxxvii* provincies, les quals lletres trameté per totes les terres del dit Rey,—que en un dia y en una hora morissen tots els juhèus del regne, imposantlos crims de lesa magestat. Y sabent açò els juhèus, ajustàrense y vingueren a Mardonieu, qui era oncle de la reyna Hester, y recomptàrenli la crudel justicia que Aaman havia dictada contra ells. Y Mardonieu ho digué a la Reyna, la qual era jueva y sa nevoda, y la Reyna pregà al Rey que prengués la verga; car allà, donchs, era costum que ningú no gosava parlar ab el Rey si donchs per ell no li era signa ab la verga. Y llà, donchs, la Reyna feu clams, al Rey, de Aaman qui

havia tractada tant crudel justicia contra'l juhèus. Y el Rey feu justicia, als juhèus, de Aaman qui penjà en una alta forca. Apar, donchs, que a tot poble és degut y pot demanar a son príncep y senyor justicia y igualtats.

Dèyam terçament, que a tot poble es degut y pot requerir y demanar a llur senyor, que'ls defense llurs llocs y heretats segons que's llegeix *Primo Regum*, *VIIIº capítulu*, que'ls fills d'Israel demanaren a Samuel que'ls donàs Rey qui's defensàs y anàs primer en la batalla en llur defensió y diguèrenli: Tu ets vell, y els fills teus, après de tu no seguiràs les tues carrees, en que tu est anat vers nosaltres; perque, vúlles constituir y ordenar sobre nos que hajam Rey, per tal que ens faça justicia y gracies; car, així com totes les nacions del mon han Rey, així volem nosaltres haver Rey. Y a Samuel desplagueren aquestes paraules del poble, y posàs en oració. Y Nostre Señor Deu, respongué; y digueli: Fes la voluntat del poble. Apar, donchs, que al poble és degut y pot demanar a son senyor que'ls defense llurs llocs y heretats.

Aplicant aquestes paraules a nostre propòsit, Nos podem dir que'ls Reys d'Aragó y els Comtes de Barcelona són estats, als llurs sotmeses, llarchs y lliberals y en els juhès justos y iguals, y a llurs enemichs cavallers y triomfals.

Apar açò que sía ver, y primerament la primera, çò es, que fossen ab llurs sotmeses, llarchs y lliberals, si guardau (*mirau*) vostres furs y constitucions y vostres privilegis, aquí trobareu quantes dònacions els han fetes y veureu que sou els pus franchs pobles del mon.

Que sien estats en llurs juhès justos y iguals, guardau els processos per els fets, y en aquells trobareu que són estats més misericordiosos que rigorosos, no guardant profit llur propi. Que sien estats a llurs enemichs, en defensa de llurs sotmeses, ardis cavallers y triomfals, guardau les cròniques y els privilegis per ells en la població de cascún lloc otorgats y trobareu que no solament foren contents de defendre llurs sotmeses, més encare conqueriren molts de llurs enemichs y vehins. Y trobareu, que de la montanya de Juno, que es sobre Oscha, tro (*sins*) a Oriola, y de Tamerit del camp de Tarragona tro a Tarragona, tot ho han conquest y guanyat de infaelts.

Perque, nos, volent seguir llurs petjades, havem volgut semblar, en cascuna de les dites coses nostres predecessors; car si, guardau vostres furs, constitucions y privilegis, aquí trobareu que us som estats llarch y lliberal de nostre poder.

Si guardau més avant nostres juhès com són justs y iguals en los processos qui s'en són fets, trobareu que som estat misericordiós y rigorós.

Així meteix, si havem mesa nostra persona per vostra defensió en les guerres y fets d'armes que haguts havem, açò sabeu vosaltres y, per consaguènt, ací no voleu plus dir.

Y així, com per vosaltres nos sia estat suplicat y instat que vinguerem a tenir la present Cort, som així, venguts; y concluint podem tornar les paraules començades: *Ecce adsum quia vocasti me*; qui volen dir: Veusme aqüí, car me haveu apel·lat, perque'ns digau que voleu, car aparellats som oir vos benignant y fer tot çò que pugam a servey de Deu y a profit y bon estament de la terra.

Del llibre «Corts Catalanes.—Proposicions y respostes», que acaba de publicar-se.

Novembre

Novembre! La diada dels morts t'acompanya ab ses notes de reculliment y silenci. Lo sò trist de les campanes quan tocan a difunts, semblan ressucitar los recorts

Les vetlles a l'Atenéu

"Terres Verges"

anyorats de volguts sers, d'entranyables bossins de lo que sou ab nosaltres vida de la nostre vida, amor dels nostres amors, lo que perderem per sempre mes en aquest deserto dit vida.

Novembre! Quants somnis nos fa recordar, quantes ilusions perdudes, quantes alegrías foses, quants anyoraments olvidats ja pel transcurs dels anys!

He visitat la necrópolis ahont hi reposan callats los restos dels meus i si m'en han vingut a la ment de coses! Tantes que no podia pas lligarles a l'hora. Veya passar en currúa feta, amichs y conegeuts, y'l seu pas no'm despertava ni curiositat ni sisquera alegria; ho veyà tant trist allavars tot, que més aviat se'm figuraven sers desconeguts, may vistos, que forjats en lo si de la meva fantasia, passessin un darrera l'altre lo mateix que's contempla'l pas de vols d'aucells en vertiginosa volada.

Y pensatiu y silencios me vaig unir ab la currúa de la gent, perdentme entre mitj de la confusió de tots y com ells, voltant y giravoltant vies y més vies, contemplava indiferent com los altres, lo plor d'alguna mare o fill.

Com la demés gent passava de llarch devant d'alguns d'aquells quadros de sentimentalisme de diada y fins lo trobava ridicul. No podía creurer que ploressin ab lo cor, donchs a mi no'm conmoviares. Es clar. També havia plorat com aquella gent, ab plor ofegat dintre l'ànima sense extiors per xò, y tot jo'm sentia més desembarassat y ab lo cap més clar, veient més bé lo que's ulls miravan, oint lo que deyan ab lo tò natural de dir les paraules.

Novembre! No sé per què sempre ha d'ésser lo mes fúnebre, lo mes que comenza removent tantes coses mortes, tantes coses anyorades que no tornan, y ab tot y no tornar lo Novembre nos hi fa pensar cada any quan tot just neix; cada any tornem a anyolar als que no tornan, als desaparecutes de sempre.

No tornan ni tornaran, però'l novembre sí, cada any, sempre, sempre, y ab ell les coronas ab llassos, les llumetes esquifides dels ninxos, les oracions y les llàgrimes,

No tornaran no's que foren, però vindrán uns altres a fer lo que nosaltres hem fet y ploraran y oraran als abans nostres y a nosaltres. Lo Novembre s'en cuidarà, aquest mes que, com tots, van y venen.

**

L'arada s'enfona terra endintre, y obra'l solch ahont hi cau lo grà de la sembra. Lo càvech remou los terrossos y's axafa.

L'home treballa esperansat, afanyós de cullir; sembra, treballa per viurer, sua per reposar, lluita pera vencer.

La mare terra cuidará de respondràr a ses voluntats, a ses lluites.

Mentrestant l'home confia y brega, brega per ell y per la familia:

sembla sembla, sembrador,
no't dolgui'l grà,
ni la suor,
sembla sembla, sembrador
que del sembrá
n'eixirà lo nostre pà.

**

Adéu orenetes, adéu; adéu y fins als jorns daurats de la primavera que tornarà com sempre a vostres nius.

Adeusiáu aucells missatjers dels jorns felissos, de dies del sol y de flors.

Allà, en les terres africanes, potser no vos estimim com aquí, però què hi fà, si en cambi veureu lo sol lluminós d'Orient bessant vostres caparronets alegres, banyats per lo pur y diáfano ambient d'una terra encara verge.

Adéu, adéu aucells benignes, vostre fujiada ha gelat los nostres camps y ha dut la fredor en nostres cors.

Heu entrístit lo nostre cel y'l nostre sol. Los dies passan mustichs y mal carats com les fulles que's desprenen de l'arbre de la llur vida.

Les boires se passejan per nostres camps. Los primers frets han comensat a sentirse molestosos. Tot se quexa; los vells y's malalts; los nins y's arbres; tot s'enmalalteix, tot se colltorsa.

Anyorats dies d'istiu, adéu; l'hivern s'apropa; l'hivern, crudel enemic dels pobres, dalla terrible's dèbils; l'hivern ab sos enèrgichs y tossuts cops contra la natura escampará la miseria, lo pauperisme més horrorós entre la meitat de la rassa humana.

Tos preludis són més de desolació que no pas de joia.

Ay bon temps, temps de poesia que coses de tornar!

BERNABÉ MARTÍ Y BOFARULL.

Tarragona 16 novembre 1906.

na, a la dama, a l'orgull sistemàtic de la mestressa; més això dura un instant, pera que més destra ella, més desitjosa d'amor, parli de tornarli'l bès, *allà a la montanyeta, al costat d'aquell lloret*, vorà'l bassal d'on té la vía traurer, a la claror de la lluna, lluny de tothom. Vigorosa y poètica escena d'un realisme, crescut per alguns potser, però, veritat, y sobre tot necessari al desenllás dramàtic que s'apropa.

Un mocador humit y calent encara, destrueix l'alegría de la Josepeta que entra cercant unes mostres que s'ha oblidat y no sab ahont; és lo mocador de l'Elena. Veu una porta oberta, que may s'obra, ¿perquè no s'obra may aquella porta? A mi, millor dit, al final dramàtic que rapidament s'acosta, no fà falta explicarlo, ja que's pot veure que casi no tenim, ni veyem res secundari, que estàm devant de l'esqueleto del drama, que casi s'ha llensat tot la bagatje util a la presentació, però ja inutil ara.

Mira enllà de la porta la Josepeta, passa, pegant un fort y dolorós crit, de l'alegría a la pena fortíssima y ns diu que, *allà, a la montanyeta, hi ha l'Isidro la Senyoreta Elena* y arrenca en un plor fort, fondíssim... que axuga ab lo mocador de la seva vital.

Hem vist com desde'l segon acte l'Elena s'entrega vensuda a l'Isidro y en lo tercer aqueix se'n presenta neguitós. ¿Que li passa a l'Isidro? Ja ha arribat l'hora de concretar lo desenrotlla en los tres protagonistes, ja'l public ha de *pensar*, no se li donan com avans escenes d'explicació, d'kläració, ja no porta caminadors, ja te's caps del problema, y, l'últim personatge secundari, entra pera que's ficzèm en que dintre del cor de l'Isidro hi há quelcom més que l'amor per l'Elena: agrahiment per la Josepeta, per la noya que cuida a la Mare imposibilitada y que fà quatre anys que és a la casa.., fins potser amor.

Es de notar, y expressament ho haviam deixat per ara, que desde'l comensament de l'obra, a l'Isidro li parla tothom de que la Josepeta es molt maca, li diuen primer de passada, y acaba, per dirli'l Gabriel que la vol perseguir, com esperantne de l'Isidro confidencies de caràcter molt reservat ab lo que consegueix que aqueix li dongui una llisso... y ell, l'Isidro, acabi al mateix temps per entristarre, més de lo que ja estava.

A l'Isidro l'exasperan també les seguretats de que l'Elena s'ha de casar ab lo Gabriel, seguretats que li dónal pare del Gabriel, y, l'altre *duo d'amor* s'acosta ben preparat també, y resulta dols per ella, dolsor de la que no participa l'Isidro a pesar d'oir de la boca de la seva Elena que: *de qui soch jo?*

Ja desde aquí anem vertiginosament al desenllás. Lo tret que ha estat a punt de matar a l'Elena, la caiguda a la bassa,... l'obrir los ulls, en l'Isidro, lo perdó dels seus ulls vers la Josepeta, l'altre contrast, los dos cors *verges del tot*, front a front, sense desborbs.

¿Que hi ha defectes? ¡Prou! però de detalls. Se tracta d'un verdader, d'un intens drama, parlat ab senzillesa y fluides y nosaltres únims aplausos als que's tributaren a l'amich Vilal, aplausos ab que contribuirem a que fós cridat cinch o sis vegades a escena.

Qui fa això pera comensar, pot y déu fer més, y's coloca entre nostres autors dramàtics més aplaudits.

Hem de dedicar també, y ho fem ab molt gust, un calorós aplauso als artistes que crearen los personatges. La Sra. Fremont feu una Elena dúctil, apassionada, plàstica, brodant lo *gran duo d'amor*, y dominant lo seu paper. La Sra. Gotarredona feu una ignorant valenta, y enamorada Josepeta, tenint moments en que estigué feta una actriu de les de fòra... de les bones de fòra.

Lo senyor Guitart, en son difícil paper, feu digne parella de la Sra. Fremont y treballà tota la nit com ell sab ferho, tenint moments d'esquisida dicció y interpretació. Molt bé com a director.

Molt bé, la Sra. Verdier, com sempre correctísima, y igualment los Sres. Lleal, Rodriguez y Castells.

Nota final: Les cansons que en lo segon acte se senten y que canten los que van a la festa major, se deuen al director de l'Orfeó tarragoní senyor Gols, boniques notes que foren interpretades pels orfeonistes ab amor.

PERE MARTELL.

Les festes de Riudoms

Conforme foren anunciades a ne's programes, les festes que Riudoms dedicà al

Beat Bonaventura Gran, ab motiu de la seu Beatificació, resultaren esplèndides y tan simpàtiques que, apesar del poch cas que se n'ha fet fins en la premsa seriosa d'aquesta regió, tot lo vehinatge en guardará fells recort y per sempre més, los dies 8, 9, 10 y 11 del present novembre, serán de grata memòria pels nills d'aquelle vila ditzosa y pels pobles del nostre Camp, de tal manera que, no entenem com lo diari catòlic de Tarragona, lo més indicat pera consignar aquest fet trascendent dins la nostra història religiosa y patriòtica, no hi ha tingut l'interès que requeria, dedicanthi més columnes y fins consignantho ab un *extraordinari*, ja que d'*extraordinaris* n'ha tingut lo nostre confrare per assumptes que res signifiquen ni per la fe ni per la patria sinó es certa *fatzenderia* de certes comedies que estan a l'ús del dia y que son d'un espanyolisme xorch, ignoscible y desballstat.

Y a fè que la cosa s'ho val; per això es que sentim la precisió de consignarho en aquestes planes a memòria perpètuas, car se tracta d'un Hèroe del cristianisme, nascut d'entre nosaltres, senzill, humil y de la classe més ínfima del nostre poble, y dut, per la sua santedat als honors de l'altar, qui tot fent honra a l'Iglesia honra també al poble català y d'una manera més singular al seu poble natal, la vila de Riudoms, ahont encara hi ha families per quines venes circula la sanch d'aquell varó, y quin cognom ostenten ab just orgull y goig.

No es donchs estrany que Riudoms, dins les forces y medis ab que compta, honrés tant esplèndidament al seu Hèroe significantse aixís, a sí mateix.

La faç del poble engalanat, l'entusiasme dels riudomens, los cors y manifestacions populars, lo compasseig d'aquells quatre dies, les músiques, la gent forastera que hi anà a corrissa feta, sobremanera l'últim dia que fou un verdader devassall com may s'hi hagués vist; lo parament solemní de l'iglesia ab la gran iluminaria y adornaments de l'altar, ahont s'hi destacava la nova imatge del Beat B. Gran, tot bellament decorat, l'assistència verament extraordinaria a les funcions de mati y vespre a n'aquell temple inmenys que omplien centenars y centenars de personnes; les dianes, les diversions públiques, les iluminacions del poble, lo descubriment de la lápida conmemorativa a la casa hont nasqué'l Beat y'l solemne pontifical, tot estigué a l'altura del noble motiu, de bones recordances, que detallarem si l'espai no'ns manqués.

Hi cantaren les glories del Beat los Revts. Sentis, diaca y Canonge respectivament, emparentats ab lo B. Gran, lo Revt. Jaume Llurba y Enrich Gispert, fills de la població, y's Canonges Collell y Balcells, qui com sempre y tots plegats deixaren gratíssims recorts en los cors d'aquelles multituds piadoses que omplien lo temple. Cal consignar ab vera satisfacció que tots los sermons se feren en català, única manera de que'l poble sàpigades de que's tracta y comprenGUI tota la veritat que se li predica.

Oficiaren a més del nostre Excm. Prelat, lo Rvnt. Bonaventura Gran, beneficiat de Riudoms, qui es lo descendent més directe del Beat, y'l pare Guardiá de Montblanch, per haver lo Beat Gran pertenescut a n'aquella orde seràfica.

A pesar de l'armonia ab que tot anà, cal també deixar ben consignat que si bel poble tot de Riudoms fou lo qui tributà a nel seu Hèroe tant belles festes populars-religioses, l'Ajuntament del poble, lo poble oficial, no so'ls se'n retragué sino que fins hi feu *mala cara*.

Los àcrates, aquests àcrates incults que ha creat la política espanyola pels nostres pobles, que tot ho empastifén, no *tingueren cor* pera tant, se'n sentiren *desvahits*, y l'olor de la cera's feu por que no's causés algun *desmay* en plena festa, y... feren molt bé. Així sabrán los qui vindran qui eren, qui són aquestes autoritats sense fe ni patriotism, y pera ningú sinó per ellis han d'ésser los afronts de la gent sensata y culte. Y dièm *culte* ab tot l'aplom, car si *cultes* fossen sabrien obrar com avuy's obra devant de motius tan grats y tan grans com aquells. Pobres *neulits!* No han pogut deslliur ab totes ses forces y ab tota l'autoritat de les *llurs vares*, unes festes y uns actes d'un poble. Motiu més que suficient pera que'l poble de Riudoms de fè y ben català, digui als veniders, que sense autoritats civils honraven esplèndidament al Beat Gran y que saben sense la gent de la vara, regirse y portarse com cal quan es hora. Lo caciquisme no serveix sinó per destruir. Lo poble encara té conciencia de si mateix.

L. R.

Riudoms, 14 Novembre, 1906.

Comentaris

La colla de l'*Heraldo de Tarragona*, sense adonarsen ells potser, resulten molt bromistes. Escribint en sèrio sobre tot. Contestant a nostres «Comentaris» de la passada setmana nos dedicaran una llatinada que'ns va fer rumiar molt. *Non possumus comensava l'articlet dedicat a nosaltres, però encare que no forts en lo llatí, com siga que un amich nostre ne va estudiar una temporada va traduïns tot seguit lo titol: No podem, vol dir.*

Bueno, ja sabem que no poden y què és lo que no poden? Molt senzill; no poden contestar a nostres arguments sobre d'aquella avuy ja famosa *Crónica teatral* (lo *Cu-cu!* també la va cassar) perquè diu que's en anèm als personalismes. Això es fals. No coneixem l'autor d'aquella *Crónica* y, per lo tant, no podíam pas aludirlo intencionadament. Diuen vostès que's nostres *Comentaris* no'ls hi produiren ni fret ni calor. Naturalment fa bon temps, som a la tardor y ara per ara lo temps es benigne. Que la nostra conducta no's pot ocasionar més d'un disgust. Ab això sí que no hi sóm, no estèm pas per disgustos no, no, ni'ls mils. (*que de todas maneras procuraremos evitar nosotros*), gracies colega.

Y sobre la *Crónica* que contestan? Rés, diuen qu'el concepte que tenen format del periodisme, lo respecte que'ls mereix lo públich, etz., etz., no'ls permet contestar. Però tot això que té que veurer ab lo que nosaltres comentavam? Homes, encare que reconeixem que vostès tenen format un gran concepte del periodisme (es lo que més los hi envejèm) no hauria estat de més que'ns haguis argumentat en favor d'aquella *Crónica* encare que això fós per vostès una mica *relajat*, però per un cop ja'ls hi perdonaria la *gran prensa*. *En què quedem Heraldo?*

Per nosaltres tornant ab lo senyor don Joan, tant valent y enamoradís dirèm:

Con que Heraldo, quedamos en que la apuesta está en pie.

NOVES

Lo miting celebrat lo passat diumenge al Teatre Circo de la veina ciutat pera festjar la constitució de la novella associació «Foment Republicà Nacionalista» constituït per l'acoblament dels federals y els elements avansats de la disolta «Lliga Catalana» resultà un veritable èxit.

Los treballs de la colla republicana caciquista, que a Reus, en continuu contuberni ab los governs de la monarquia mana y disposa, obtingueren resultat contraproduent. Se proposaren, primer, impedir la celebració del miting; intentaren perturbarlo quan se convenceren de que malgrat son propòsit lo miting s'efectuaria; y lo únic que conseguiren es donar major importància a l'acte que, o molt nos equivoquem, o ha de tenir positiva trascendència pera la vida política de aquella població.

Fins ara, determinats personatges que's diuen republicans havien combatut al Nacionalisme y a llurs partidaris per clericals y reaccionaris, segons deyen. Però heus aquí que's constitueix una entitat republicana-nacionalista, y aquells personatges que éssent llògics haurien d'aplaudirlo, donchs, fòra d'altres consideracions, aquest fet significa que hi ha entre'ls catalanistes qui no te inconvenient en sentirse y proclamar-se republicà, insulten a tort y a dret, amenassen, criden y s'esvaloten, com si se'ls anés a l'evar la vida.

«Per què? Aquesta es la pregunta que's feya tothom, aquesta es l'interrogació que sortia de llavis de tots los congregats en multitut inmensa al Teatre Circo la tarde del diumenge. Y de tothom també sentiem la mateixa resposta: es que aquí a Reus—deyen—lo caciquisme, pera més vergonya, porta llureya republicana. Los cacichs d'aquí—explicaven—son homes richs, explotadors de l'obrer, que avuy reben a casa seva a en Lerroux y demà banquetejen a un Ministre de la Corona o aixequen un arch de triomf al Rey. Los veureu l'un dia proclamar-se revolucionaris, y a l'endemà pidolar vergonyosament que'ls envien la guardia civil pera que'ls vigilin la casa y la fortuna. Se proclamen lluirepensadors, lāichs, antireligiosos, y als pochs dies, ab la mateixa tranquilitat, assisteixen a una professió o tapen ab jochs de mans ridiculs la lápida del saló de sessions de l'Ajuntament conmemorativa d'haverse celebrat a Reus lo primer matrimoni civil d'Espanya. Presideixen Assamblees republicanes, tenen comitès y cassinos d'aquest color y trobantse a l'Ajuntament un sol regidor monàrquic, per imposició del govern de la Monarquia, l'elegeixen Alcalde.

Y com se consent tot això?—demanevem; y'ns contestaren: es que aquests senyors parlen sempre en nom de Reus, en representació de Reus, en defensa de Reus: Reus es lo pabelló que cobreix la seva mercaderia averiada; Reus son los seus interessos particulars, les seves ambicions, les seves concupiscencies, y més d'una vegada, les seves inmoraltat. Es per això que no volen que ningú aixequil cap, que ningú'l despertil poble adormit que ells exploten; y d'aquí que devant del desvetllament radical nacionalista ahont hi ha joves d'empenta, d'enlairats ideals y ànima generosa, s'esverin de tal manera que fins perdir lo seny.

Còm degueren patir los cacichs reusencs al veure l'aprobació entusiasta y les seguides ovacions ab que eren rebuts los paragrafs dels discursos d'En Pere Redón, Rovira y Virgili, Lluhí y Riszech, Nougués y Martí y Juliá! Còm devien contrariar-se quan units per un mateix sentiment, oradors y públich, los uns ab paraules convincentes, l'altre ab aplaudiments sorollosos, endressaven los més terribles dictaris contra'l caciquisme barruer, farsant y hipòcrita!

Perque nosaltres no ho duptem. S'apropon pel catalanisme de Reus díes glòriosos, conseqüència inevitable de la lluita que ja ha comensat y de la qual nostres companys n'han de sortir triomfants per forsa. Lo catalanisme que ja fa molts anys nasqué a Reus ab gran esplendor y pujansa, renaix avuy, impulsat per gent jove y animosa.

Què hi fà que de moment no mostri més que la branca radical y avansada, si prous elements queden pera constituirse una altra que porti al camp nacionalista la deguda compensació, pera anar juntes en dia no llunyá a defensar los drets y les aspiracions de Catalunya?

Amunt los cors, germans! Escampèu la llevor nacionalista pel nostre terrer, reguèula ab sacrificis, conreuèula ab amor, que la brotada serà explèndida y la cultita reconfontant!

En nom de les entitats nacionalistes tarragonines y dels molts companys que assistiren al miting de Reus, felicitèm al Foment Republicà Nacionalista y fem present a son digne President senyor Borrell la nostra gratitud per les atencions y defences de que forem objecte.

L'Assamblea de Diputacions espanyoles celebrada a Barcelona ha termenat les seves sessions, les que han resultat ben aprofitades.

La nota més sentida de tots los assambleistes ha sigut l'autonomista pera'l bon règim y mellorament de cada Diputació, donchs tal com avuy funcionen, lligades de peus y mans al poder central, resulta impossible tota meliora, inútil tot esfors, perdut lo temps empleat en volquer fer quelcom de profit.

Lo senyor Albafull, diputat provincial per Tarragona, deixà molt ben sentat lo pabelló de nostre ciutat, donchs feu un acabat y lluminós informe que li valgué les felicitacions de tots los assambleistes, tant per lo profònd del seu treball, com per les condicions d'oratoria de qu'el senyor Albafull feu gala.

En compensació a la bona tasca de dit senyor, l'Assamblea acordà unànimament, nomenar representant de Catalunya al senyor Albafull en la vinenta assamblea de Diputacions provincials que tindrà lloc a Sevilla l'any que vé.

Es ab forse goig y entusiasme que felicitem a nostre particular amich senyor Albafull per son triomf guanyat en bona lluita y ho fem ab major motiu, veient que comprenedor del sanitós moviment autonomista català, ha sapigut interpretar tan justament lo que ès aspiració unànim de nostre poble y dels representants espanyols, reunits en Assamblea general a la ciutat dels comtes.

Atrau poderosament l'atenció del públich un hermós vals a istil francès que en Joan Ayné té exposat en los aparadors del seu establiment, situat en la rambla de Sant Joan.

Dit vals, que porta per títol «Tendrement», es composició del famós autor Gustave Danvel, que ha obtingut gràndios èxit a Paris, Barcelona y Madrid. Va acompanyat d'una xamosa portada, deguda a la ploma d'un celebrat artista.

En l'esmentat establiment s'ha rebut també un tomo de boniques cansòns catalanes: poesia catalana y castellana del celebrat poeta en Apelles Mestres, ab música de l'inspirat compositor Lamote de Grignon.

Mesos enrera tinguerem ocasió d'ocuparnos en aquestes columnes d'una societat de canvis internacionals de noys y noyes. Aquesta societat funciona ja avuy ab tota

regularitat y té son domicili social a París, boulevard Magenta, n.º 36.

Unes oficines perfectament organisades s'encarregan de donar totes les facilitats als pares que tenen ganes d'aprofitar los bons oficis d'aquella entitat simpàtica y generosa.

L'idea es hermosa y encisadora; enviar un nen o una nena a llunyanes terres y rebrer un altre nen o nena de França o de Anglaterra o d'Austràlia, posantlo en lloc del fill propi y cuidantlo y estimantlo com si ho fos, perquè allà lluny n'hi ha un altre que també cuidan y estiman com si fos lo llur... y tornar al cap d'un temps parlant francès o anglès o alemany, havent adquirit coneixements de tota mena y fins una miqueta de mondologia, si se'ns permet l'expressió.

L'Atenèu de Tarragona ha rebut comunicacions d'aquesta societat parisiena y s'occupa ab carinyo d'aquesta qüestió.

Es inútil dir que'l Concell està disposat a donar tota mena d'explicacions y a posar en contacte directe ab la societat d'intercambi de noys y noyes als pares o encarregats que ho demanin.

Aquesta setmana començan al Teatre Principal (Atenèu de Tarragona), los ensaigs de la comèdia en tres actes y en prosa del nostre amich en Joseph Vázquez, conegut ja de temps pel públich tarragoní. Dintre de la propera quinzena se posarà en escena y no tenim empatx en assegurar que aytal obra serà un nou èxit per son autor.

Aquesta obra porta per títol «Les trifugues de can Cosme.»

En la sessió que ahir celebrà nostre Ajuntament fou llegida una instància de l'*Orfeó tarragoní* demandant a la corporació popular una cantitat pera la suscripció de la *Senyera*, instancia que fou molt ben rebuda.

Lo senyor Artal, després d'un breu exordi enlayant l'obra educadora de l'*Orfeó* pregà que's concedissin 100 pessetes sense necessitat de passar l'instància a la respectiva comissió, lo que fou aprobat unànimament.

Lo senyor Redón, sense perjudici de la cantitat designada, digué que fòra també necessari que s'iniciés una suscripció voluntaria entre'ls regidors.

Es de molt bon agrair als senyors Artal y Redón les seves bones defenses en prò de nostre *Orfeó*, aixís com a la Corporació tota que tan fidelment interpreta'l desitjos de Tarragona.

Ab èxit gràndios, colossal, s'acaben de inaugurar les Escoles catalanes de l'Atenèu de Tarragona. La realitat ha superat a totes les ilusions y esperances que s'havien forjat, donchs malgrat haverse obert les enseñances a darrers de Novembre, ahir s'apropaven si no passaven de dos-centes, les matrícules fetes.

Devant d'això y no volgunt, ab molt bon acord, lo Concell de l'Atenèu privar a ningú dels beneficis de l'ensenyança, ha disposat que la matrícula no's tanqui fins al darrer dia del present mes, doblant les classes quan los inscrits pera cada una d'elles passin del número prèviament fixat, com així s'ha hagut de fer ja ab la de Primeres Lletres.

Lo local de les Escoles, que està cridant justament l'atenció del públich, podrà visitarse demà, diumenge, tot lo dia.

Demà a la nit se celebrarà al Centre Cultural la representació del celebrat drama d'En Santiago Russiñol «El místic».

Augurém una bona entrada a l'esmentada societat.

S'ha senyalat pera'l dia 7 del mes entrant, dejuni de la Puríssima, lo gran concert en quin l'*Orfeó tarragoní* farà sa presentació oficial en públich al Teatre principal, completat ab ses tres seccions d'homes, noys y senyoretas.

Molt en breu estarán tirats los magnífics programes recordatoris d'aquesta hermosa festa, que sens dupte revestirà una solemnitat de les més grosses y trascendentals dintre la cultura artística catalana de Tarragona.

Los programes serán també una exquisitesa en lo treball tipogràfic.

Promte tindrà lo gust de publicar lo programa complet d'aquest concert y també volèm obsequiar a nostres llegidors ab la publicació de la lletra de totes les pesses que s'han de cantar.

Tractantse de l'*Orfeó*, d'aquest hermosa planter d'ametllers empeltats ja, de les millors classes y de prèus molt econòmics procedents de la província de Lleida, dirigíuse al Sr. Joseph Illa, Comte de Rius, n.º II, I.º

Si desitjau planter d'ametllers empeltats ja, de les millors classes y de prèus molt econòmics procedents de la província de Lleida, dirigíuse al Sr. Joseph Illa, Comte de Rius, n.º II, I.º

la cantitat de 50 pessetes a les classes catalanes que sosté l'Atenèu de Tarragona y 50 més a les que sosté'l Centre Català.

Aquesta benemerita associació, que tan ràpidament s'ha propalat per tots los indrets de Catalunya, compta ja ab més de 18.400 associats y un capital inamovible de 375.000 pessetes depositades al Banc de Barcelona.

Lo total de subvencions pagades a diferents escoles catalanes ascendeix a la respectable cantitat de 7.691'50 pessetes y la suscripció a favor dels orfanets y bordets a 951'37 pessetes.

Convalecencies.—Ovi Lecitina Giol.

Lo vinent dissapte en lo Centre Federal donarà una conferència de Solidaritat Catalana nostre amich lo regidor federal En Pere Redón.

No duptem que serà nombrosíssim lo públich que hi assistirà.

—Neurastenia.—Neurostèdgeno Sugrañes.

SUSCRIPCIÓ

POPULAR Y VOLUNTÀRIA PERA LA SENYERA DE L'*ORFEÓ TARRAGONÍ*.

PREMIADA EN LO CONCURS LOCAL

	Pessetes
Suma anterior de la llista d'homes	432'00
Joseph Fortuny.....	1
J. Caballé Goyeneche.....	10
N. N.....	5
Joseph Rovira	3
Joan Moratxo de Barcelona.....	1
Total.....	452'00

* * *
Suma anterior de la llista de seyores y senyoretas... 412'05

(Continua oberta la suscripció.)

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

 Ibarra y C. a de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastiá, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Haute y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 22 de Novembre lo vapor *Cabo Sta. Pola*, son capitá D. Joan Moreno, admès càrrega y passatgers pera'ls citats ports,

Lo despatxa son consignatari D. Marián Pérez.

Emulsió NADAL Mellor que Scott y si 100 oli bacallà tot assimilable. Usant oli sol, se tolera mal y perd vies intestinals. Reconstituyen nens, adults, veells; consunció, convalecencies, clorossis, embarás, lactàcia, tos, tisis, escròfules, ràquitismes, anèmia. Certifican ements doctors Col·legis Metges y Farmacèutichs.

MEDALLA DE PLATA

Xarop Hipofosfits NADAL Tònic reconstituent, estimulant. Hipofosfits cal, estricinina, ferro, manganès, quinina, sosa, cuasina, neurostínia (fósforo orgànic), formiat sosa. Anèmia cerebral, endermatites medulars, astenia muscular; activa digestió, deté caducitat orgànica.

AIGUES Y SAL DE MEDIANAS DE ARAGON

Aigua mineral-natural-purganta.—Prèu de l'ampolla 1 pesseta.

Sals naturals purgantes, depuratives, diurètiques, aperitives, lacsantes, obtingudes per evaporació espontània de l'Aigua de Mediana de Aragón.

Prèu del frasc 2 pessetes.

Capseta Ideal.

Sals Naturals perfumades al Thymol pera loció y bany. Sulfatades-sòdiques, obtingudes per evaporació espontània de l'Aigua de Mediana de Aragón.

Pots de 1/2 kilo, 3'50 pessetes; 1 kilo, 6 pessetes

Barris pera 3 banys, 12 pessetes; 5 banys, 15 pessetes; 7 banys, 18 pessetes

Toilette intime de les senyores. Irrigacions vaginals y rentats vulvars ab la solució de les **Sals Thymolades**, son lo meller remey y'l més eficàs desinfectant pera prevenir y curar les afeccions de l'aparell genital femení.—

Capseta Salus

contenint 6 paquets pera 6 irrigacions, 1 pesseta.

Sals del Pilar pera preparar la més estomacial y econòmica **Aigua de Taula.** Sens rival en les afeccions del paidor, fetge, ronyons y ventrell. Caixa de 10 paquets pera 10 litres d'aigua: 1 pesseta.

De venda en les principals Farmacés y Drogueries

Únic depòsit en aquesta província: P. REDON, Plaça d'Olózaga, 10, entressol, TARRAGONA

NEURASTENIES

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curen radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES
EN TOTES LES FARMACIES

Disponible

Sastrería y Camisería d'en

VICENS BRELL

NOVETATS de la temporada d'hivern en Sastreria, Camiseria y Corbateria.

DEPÓSIT d'ornaments religiosos dels **Fills de Miquel Gusí**, de Barcelona.

DEPÓSIT de l'acreditada sombreria de la casa **L. Trinchet**. Especialitat en los de teula y copa.

Se confeccionen tota mena de trajes y pesses pera senyors eclesiàstichs.

Comte de Rius, 23 y Rambla de Sant Joan, 57

DR. SASTRE Y MARQUÉS

HOSPITAL, 109.—BARCELONA

Pastilles calmants de la tos del Dr. Sastre y Marqués.

Vi d'ostres del Dr. Sastre y Marqués, lo meller dels tònichs.

Sucré vermifruix del Dr. Sastre y Marqués, preciós remey pera espulsar los cuchs. Essència febrífuga del Dr. Sastre y Marqués, contra tota classe de febres.

Denticina del Dr. Sastre y Marqués, és la salvació segura dels nens en tots los accidents perillosos de la dentició.

Conservador de la boca del Dr. Sastre y Marqués. Ab aquest preciós remey s'eviten tots els malalties.

Per tenir lo cahell no hi ha res com la tintura del Dr. Sastre y Marqués.

Casa especial en Axarops medicinals dosificats

AYGUA NAF SERRA

EXCELSER

En Llanas vén uns paraigües de semi-seda y cuió, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova al deall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafel ni Murillo los podrían fer melló, apròposit per regalos; causan gran admiració. Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totas menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26.—Comte de Rius, 26.—TARRAGONA

EXQUISITS XOCOLATES

de la casa

TUPIKAMBÁ

SUCRE FINA DE CLASSE SUPERIOR A BONS PREUS

Únic Representant a Tarragona y'sa Comarca

En Joan Roset Sabaté.—Pastisseria

Carrer de l'Unitat, núm. 19.—Tarragona

Serveys de la Companyia Trasatlàntica

Linia de Cuba y Méxic.—Lo dia 17 de Octubre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña lo vapor

ALFONSO XIII

directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafrime y Pacífich ab trasbort a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méxic.—Lo dia 26 d'octubre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 30 de Cádiz, lo vapor

MONTEVIDEO

directament pera Nova York, Habana y Vera Cruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo. També admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Habana.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de novembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor

ANTONIO LOPEZ

directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, d'ahont surten lo 12 de cada mes pera Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admitem passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacific, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitlets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano y Camaná ab trasbord a Puerto Cabello y pera Trinitat, ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 10 de novembre sortirà de Barcelona, havent fet les escales intermitjents, lo vapor

ALICANTE

directament pera Gènova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de novembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor

P. DE SATRUSTEGUI

directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canàries.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 de Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor

M. L. VILLAVERDE

directament pera Tànger, Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife y Santa Cruz de la Palma, retornant a Santa Cruz de l'enerife pera emprendre lo viatge de retorn, fent les escales de Las Palmas, Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

Linia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor

SAN FRANCISCO

pera Fernando Poo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidenta, d'Africa y Golf de Guinea.

Linia de Tanger.—Sortidas de Cádiz, dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes.

Aquests vapors admeten càrrega en las condicions més favorables y passatges, a quins la Companyia dona allotjament molt cómodo y tracte esmerat, com la acreditació en son dilatats serveys. Rebaixas a familiars. Preus convencionals pera camarots de luxe. Rebaixas pera passatges d'anada y tornada. També s'admet càrrega y s'expenyen passatges pera tots los ports del món servits per línies regulars. La empresa pot assurar las mercaderías que s'embarquin en los seus vapors.

AVIS IMPORTANT.—Rebaixa en los nòlits d'exportació.—La Companyia fa rebaixas de 30 per 100 en los nòlits de determinats articles, ab arreglo a lo estableit en la R. O. del Ministeri d'Agricultura, Industria y Comers y Obres Públiques de 14 d'abril de 1904, publicada a la Gaceta del dia 22 del mateix mes.

Serveys comercials.—La secció que d'aquests serveys té establet la Companyia, s'encarrega de treballar a Ultramar los Mostraris que li siguin entregats y de la colocació dels articles, qual venda, com ensaig, desigant fer los Exportadors.

Per mes informes dirigirse a son agent

D. EMILI BORRÀS

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la flor tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al prèu d'una pesseta.

A l'engrès importants descomptes. Fàbrica y laboratori de A. Serra-Rous

A la menuda: Farmacia del Centre-Tarragona.—Demanar AYGUA NAF SERA